

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. maaliskuuta 2022
(OR. en)

7765/22

ENER 115
ENV 306
CONSUM 76
COMPET 199
IND 98
MI 242

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	30. maaliskuuta 2022
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	C(2022) 2026 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO Ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskeva työsuunnitelma vuosiksi 2022–2024

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja C(2022) 2026 final.

Liite: C(2022) 2026 final

Bryssel 30.3.2022
C(2022) 2026 final

KOMISSION TIEDONANTO

**Ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskeva työsuunnitelma
vuosiksi 2022–2024**

{SWD(2022) 101 final}

KOMISSIION TIEDONANTO

Ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskeva työsuunnitelma vuosiksi 2022–2024

1. JOHDANTO

Energiamarkkinoiden jännitteet, joista EU on viime kuukausina kärsinyt, ovat tyly muistutus riskeistä ja kustannuksista, joita voimakas riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista yleensä aiheuttaa, ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan on pahentanut näitä jännitteitä. Energian hinnat ovat jälleen kerran poliittisen huomion keskipisteessä, koska ne vaikuttavat hyvin konkreettisesti Euroopan kansalaisiin ja yrityksiin. Kyseessä **ei kuitenkaan ole Euroopan ensimmäinen energiakriisi, eikä se todennäköisesti jää viimeiseksi, ellemmme paranna häiriönsietokykyä** lisäämällä investointeja vihreään siirtymään asettaen samalla energiatehokkuuden etusijalle¹. Tämänhetkinen hiilettömän energian kapasiteetti ei ole läheskään riittävä koko energiatarpeen täyttämiseksi, ja energiankulutuksen vähentämisellä voi tässä tilanteessa olla välittömiä vaikutuksia. Tulevaisuutta ajatellen energiansäästöt kuuluvat olennaisesti sellaisen kustannusoptimaalisen ja palautumiskykyisen energiajärjestelmän kehittämiseen, jolla pystytään tarjoamaan kaikille kohtuuhintaisia energiapalveluja ja torjumaan energiaköyhyyttä². Energiatehokkuus on myös keskeinen osa RePowerEU-suunnitelmaa, jonka EU:n johtajat ovat kehottaneet komissiota esittämään toukokuuhun mennessä.

EU:n ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskevat toimet ovat olennainen osa tätä toimintaohjelmaa. Ne koskevat sisämarkkinasääntöjä, joiden avulla yritysten, kansalaisten ja hallitusten on helpompi ja edullisempi edistää siirtymistä puhtaaseen energiaan ja saavuttaa energiatehokkuutta koskevat EU:n tavoitteet ja laajemmat Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet kiertotalousohjelma mukaan luettuna. Niiden avulla luodaan liiketoimintamahdollisuuksia ja parannetaan häiriönsietokykyä vahvistamalla energiaan liittyville tuotteille yhdenmukaisia sääntöjä, jotka koskevat muun muassa energian ja veden kulutusta, päästötasoja ja materiaalitehokkuutta. Niiden avulla myös edistetään kestävämpien tuotteiden kysyntää ja tarjontaa **samalla kun vähennetään merkittävästi energiankäyttäjien menoja**: arvioiden mukaan **säästöt olivat vuonna 2021 yli 120 miljardia euroa ja ne voivat kaksinkertaistua vuonna 2022³**.

EU:n nykyisten ekologista suunnittelua koskevien sääntöjen tarjoamien mahdollisuuksien rajoissa ja synergiassa energiatehokkuutta koskevan painopisteen kanssa tässä työsuunnitelmassa

¹ Komission suositus (EU) 2021/1749, annettu 28 päivänä syyskuuta 2021, energiatehokkuudesta etusijalle: periaatteesta käytäntöön – Suuntaviivat ja esimerkkejä periaatteen noudattamiseksi päätöksenteossa energialalla ja sen ulkopuolella.

² Ks. myös COM(2021) 801 – Ehdotus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen.

³ Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja.

keskitytään entistä enemmän ekologisen suunnittelun kiertotalousnäkökohtiin edellisessä työsuunnitelmassa⁹ esitetyn esimerkin ja kiertotalouden toimintasuunnitelman 2020 mukaisesti⁴. Näin ollen uusia tuotekohtaisia materiaalitehokkuuteen liittyviä vaatimuksia voidaan tutkia ja tutkitaan jo ennen kuin tuotteiden ekologista suunnittelua koskeva asetus tulee voimaan ja korvaa nykyisen ekologista suunnittelua koskevan direktiivin. Tämän pitäisi tehostaa entisestään kiertotaloutta ja pienentää kokonaisuudessaan energiaan liittyvien tuotteiden ympäristö- ja ilmastojalanjälkiä sekä vahvistaa EU:n häiriönsietokykyä.

Sekä **ekologista suunnittelua koskevassa direktiivissä⁵** että **energiamerkintäpuiteasetuksessa⁶** säädetään kriteereistä, joiden perusteella voidaan hyväksyä tiettyjä tuoteryhmiä koskevia toimenpiteitä. Niissä myös vaaditaan vahvistamaan painopisteitä **säännöllisesti päivitettävissä ja tarkistettavissa työsuunnitelmissa**, joissa arvioidaan saavutettua edistystä ja esitetään ohjeellisia painopisteitä sellaisia uusia energiaan liittyviä tuoteryhmiä varten, jotka on otettava huomioon.

Tämä suunnitelma perustuu ensimmäisen ekologista suunnittelua koskevan direktiivin antamisen jälkeen tehtyyn työhön ja aiempiin työsuunnitelmiin (jotka kattoivat vuodet 2009–2011⁷, 2012–2014⁸ ja 2016–2019⁹), mutta se kattaa myös energiamerkintäpuiteasetuksessa vaaditun työn. Kyseisessä asetuksessa asetetaan määräajat nykyisten merkintöjen uudelleenskaalaukselle ja arvioidaan energiamerkintöjen eurooppalaisen tuoterekisterin (EPREL) edistymistä. Suunnitelma kattaa myös vastaavanlaisen **renkaiden merkintöjä** koskevan työn, vaikka siitä säädetäänkin erityisessä oikeusperustassa¹⁰.

Tämän työsuunnitelman kanssa samaan aikaan hyväksytty tuotteiden ekologista suunnittelua koskeva asetus korvaa ekologista suunnittelua koskevan direktiivin. Asetusta voidaan soveltaa suurempaan tuotevalikoimaan, ja säänneltyjen tuotteiden kestävyysvaatimuksia voidaan sen avulla laajentaa edelleen. Nykyisen direktiivin täytäntöönpanoa jatketaan tämän uuden asetuksen voimaantuloon saakka. **Tässä asiakirjassa keskitytään energiaan liittyviin tuotteisiin** ja esitetään niitä koskevat painopisteet ja suunnitelma. Siinä esitellään tuotekohtaista ja horisontaalista työtä, joka liittyy tämän merkittävän, suoraan sovellettavan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoon, konsolidointiin ja edelleen kehittämiseen. Tulevaisuudessa, kun tuotteiden ekologista suunnittelua koskeva asetus on hyväksytty, energiaan liittyviä tuotteita koskeva työ sisällytetään laajempiin kyseisen asetuksen mukaisiin työsuunnitelmiin, ja se on jatkossakin keskeinen painopiste.

⁴ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en

⁵ Direktiivi 2009/125/EY.

⁶ Asetus (EU) 2017/1369.

⁷ KOM(2008) 0660 lopullinen

⁸ SWD(2012) 434 final.

⁹ COM(2016) 773 final.

¹⁰ Asetus (EU) 2020/740 renkaiden merkitsemisestä polttoainetaloudellisuuden ja muiden ominaisuuksien osalta.

Tällä hetkellä noin 30:tä energiaan liittyvää tuoteryhmää säännellään noin 50 toimenpiteellä. Toimenpiteitä sovelletaan miljardeihin vuosittain markkinoille saatettaviin tuotteisiin¹¹, ja ne vaikuttavat päivittäin suoraan tavarantoimittajiin, vähittäiskauppiaisiin, yrityksiin ja kuluttajiin. **EU:ssa energian loppukäytön kokonaismäärästä noin puolet** kulutetaan tämän lainsäädännön kohteena olevissa tuotteissa.

Työsuunnitelman valmistelu on osoittanut, että **laajentamalla soveltamisalaa uusiin energiaan liittyviin tuotteisiin voidaan vielä saavuttaa kustannustehokkaasti huomattavia säästöjä.** Viimeisimmän työsuunnitelman täytäntöönpanon tärkein opetus on kuitenkin se, että **tämän politiikanalan etuja voidaan hyödyntää täysimääräisesti vain, jos tavoitteet ja resurssit sovitetaan paremmin yhteen** sekä politiikan täytäntöönpanossa EU:n tasolla että jäsenvaltioiden markkinavalvontaan liittyvissä toimissa.

2. POLITIIKKOJEN ARVIOIDUT VAIKUTUKSET

Tuoreimmassa ekologisen suunnittelun vaikutuksia koskevassa kertomuksessa (Ecodesign Impact Accounting Annual Report)¹² arvioidaan, että ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskevien EU:n sääntöjen kumulatiivisten vaikutusten avulla **EU:n primäärienergian kysyntää vähennettiin vuonna 2020 seitsemällä prosentilla eli 1037 TWh:lla/vuosi** (noin 170 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia vastaava kasvihuonekaasupäästöjen vähennys) mukaan lukien noin 16 miljardia kuutiometriä kaasua. Nykyisten toimenpiteiden avulla saavutettavat energiansäästöt **lisääntyvät huomattavasti** tulevina vuosina erityisesti varaston kierron ansiosta, ja vuosina 2021–2030 energiansäästöt ovat keskimäärin yli 1 500 TWh/vuosi. Vuonna 2020 yli 60 prosenttia energiansäästöistä saavutettiin asuntosektorilla, 24 prosenttia palvelualla ja 10 prosenttia teollisuudessa. Vuonna 2020 EU:n sääntöjen avulla tuotettiin energiankuluttajille säästöjä 60 miljardia euroa vuodessa (noin 0,4 % EU:n BKT:sta) eli 210 euroa vuodessa kotitaloutta kohden. Vastaavasti yritykset saivat vuonna 2020 lisätuloja noin 21 miljardia euroa vuodessa, ja niiden saavuttaman hyödyn arvioidaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä 29 miljardiin euroon vuodessa verrattuna skenaarioon, jossa tällaista politiikkaa ei toteuteta. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2020 luotiin suoraan yli 320 000 uutta työpaikkaa (430 000 työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä). Nämä **arviot perustuvat energian hintatasoon ennen vuoden 2021 hintapiikkejä** (ks. tarkat tiedot komission yksiköiden valmisteluasiakirjasta).

¹¹ Arvion mukaan vuonna 2020 EU27:ssä myytiin kolme miljardia toimenpiteiden piiriin kuuluvaa tuotetta. Tämä määrä sisälsi 1,5 miljardia valonlähdettä, 880 miljoonaa elektroniikkatuotetta, 350 miljoonaa rengasta ja 240 miljoonaa muuta tuotetta.

¹² Ekologisen suunnittelun vaikutuksia koskeva vuoden 2020 kertomus (Ecodesign Impact Accounting report 2020): <https://data.europa.eu/doi/10.2833/72143>

Kertomuksessa käytetään Eurostatin tietoja, muun muassa energiataseita (nrg_bal_c) ja tietoja eritellyistä energian loppukulutuksen määristä kotitalouksissa (nrg_d_hhq).

IEA:n hiljattain tekemässä tutkimuksessa¹³ osoitettiin yleisemmin, että maissa, joissa on toteutettu pitkän aikavälin politiikkaa, laitteet kuluttavat nykyään yleensä 30 prosenttia vähemmän energiaa kuin ne muuten kuluttaisivat. Pisimpään käynnissä olleiden ohjelmien, kuten Yhdysvaltojen ja EU:n ohjelmien, arvioidaan **vähentävän sähkön kokonaiskulutusta vuosittain noin 15 prosenttia** (mikä EU:n ohjelman osalta vastaa suunnilleen EU:ssa nykyisin tuotetun tuulienergian kokonaismäärää tai on 2–3 kertaa enemmän kuin aurinkopaneelilla tuotetun energian määrä).

Eurobarometri-tutkimus on osoittanut, että **suurin osa EU:n kuluttajista (93 %) tuntee energiamerkinnän** ja 79 prosenttia ottaa sen huomioon laitteita ostaessaan¹⁴. Tuoreen tieteellisen tutkimuksen¹⁵ mukaan EU:n energiamerkin kaltaisilla luokittelevilla merkeillä on suurempi vaikutus kuluttajien käyttäytymiseen kuin vaihtoehtoisilla merkinnöillä.

3. TÄMÄNHETKINEN TILANNE JA AIKAISEMMISTA TYÖSUUNNITELMISTA SAADUT KOKEMUKSET

Käytössä olevia toimenpiteitä koskeva yleiskatsaus on saatavilla verkossa¹⁶. Ekologista suunnittelua koskevia asetuksia alettiin 1. maaliskuuta 2022 alkaen soveltaa 29 tuoteryhmään, kun taas energiamerkintöjä koskevia asetuksia sovelletaan 15 tuoteryhmään. Toimialojen vapaaehtoisia sopimuksia on tunnustettu pelikonsolien ja kuvantamislaitteiden osalta. Vanhempi monitoimisia digisovittimia koskeva sopimus päättyi vuonna 2020, kun osapuolet irtisanoivat sen kyseisten tuotteiden markkinaosuuden pienentyessä (tällaisiin tuotteisiin sovelletaan edelleen lepovirtakulutusta koskevia horisontaalisia sääntöjä¹⁷).

Tämän työsuunnitelman liitteenä on yksityiskohtainen tilannekatsaus edellisessä vuonna 2016 laaditussa työsuunnitelmassa määriteltyjen painopisteiden ja toimien edistymisestä¹⁸. **Paljon on saatu aikaan**, sillä muun muassa keskeisten kulutustavaroiden, kuten kevyiden jääkaappien, pyykinpesukoneiden, televisioiden ja valonlähteiden, energiamerkintöjä on nykyaikaistettu ja ekologista suunnittelua koskevia vaatimuksia on hyväksytty useille tuotteille palvelimista sähkömoottoreihin. **Noin 40 prosenttia toimista on kuitenkin vielä kesken**, ja niitä jatketaan kuluvalla suunnittelukaudella. Monet päättäneistä toimintalinjoista eivät ole johtaneet uusien sääntöjen hyväksymiseen vaan ne on lopetettu, koska komissio on päättänyt lopettaa työn tai ainakin olla toistaiseksi jatkamatta lainsäädäntötyötä joko siksi, että yksityiskohtaisissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että mahdollisuudet ovat vähäisempiä tai vaikeammin hyödynnettävissä kuin alun perin ajateltiin, tai siksi, että muut painopisteet on asetettu etusijalle

¹³ Achievements of Energy Efficiency Appliance and Equipment Standards and Labelling Programs: 2021 update: <https://www.iea-4e.org/projects/eesl-achievements-reports/>

¹⁴ Eurobarometri nro 492, toukokuu 2019: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2238>

¹⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127006>

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign_en

¹⁷ Komission asetus (EY) N:o 1275/2008.

¹⁸ SWD(2022) 101.

tilanteessa, jossa henkilöstöresursseja ei ole ollut riittävästi, tai näistä molemmista syistä. **Ikkunat, käsienkuijaajat, kompressoripaketit ja vedenkeittimet ovat kaikki esimerkkejä tällaisista keskeytetyistä toimintalinjoista**, joiden tarjoamat mahdollisuudet ovat rajallisia tai vaikeasti hyödynnettävissä ja joita koskevaa työtä ei ole voitu jatkaa käytettävissä olevien hallinnollisten resurssien rajoissa.

Paremmen sääntelyn peruseriaatteisiin kuuluu, että **voimassa olevia sääntöjä on tarkistettava ja mukautettava säännöllisesti** sen varmistamiseksi, että ne ovat edelleen merkityksellisiä, tehokkaita ja tarkoituksenmukaisia **markkinoiden ja tekniikan kehitys huomioon ottaen**. Tämän vuoksi kaikki ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskevat asetukset sekä puitelainsäädäntö sisältävät erityisiä uudelleentarkastelulausekkeita, joissa asetetaan komissiolle laillisia määräaikoja tarkistusten esittämiseksi tai tarkistettujen asetusten antamiselle. Tarpeettomien viivästyksen välttämiseksi komissio hyväksyy jatkossa tiettyjä tuoreryhmiä koskevia yksittäisiä toimenpiteitä aina, kun ne ovat valmiita, jollei poikkeuksellisista olosuhteista muuta johdu¹⁹.

Tärkein opetus on se, että **tällaisten kriittisten ”ylläpitotoimien”** edellyttämä kokonaispanos kasvaa ajan mittaan merkittäväksi lainsäädännön soveltamisalan kasvaessa (tuotteiden ja vaatimustyyppien osalta) ja että **tämä työ on otettava paremmin huomioon painopisteitä asetettaessa**. Muussa tapauksessa se aiheuttaa viivästyksiä, joilla on merkittäviä seurauksia **menetettyjen etujen vuoksi**. Tämä oli keskeinen havainto **Euroopan tilintarkastustuomioistuimen** vuonna 2019 tekemässä tarkastuksessa²⁰. Tarkastuksessa havaittiin, että kolmen valitun tuotteen valmisteluprosessit kestivät 8, 7 ja 6 vuotta odotetun 3,5 vuoden sijasta. ”Ylläpitotoimet” ovat siksi hyvin huomattava osa työsuunnitelmaa. Komissio pyrkii samalla yksinkertaistamaan prosessia sisällyttämällä arviointitutkimuksia samanaikaisesti yhtenä prosessina toteutettaviin arviointeihin ja vaikutustenarviointeihin sekä sovittamalla kuulemisfoorumissa käytävät keskustelut paremmin yhteen parempaan sääntelyyn tähtäävän yleisen prosessin kanssa.

Toinen viime kauden tärkeä opetus on **teknisen standardointityön ratkaiseva merkitys** ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnoille. Unionin yleinen tuomioistuin antoi vuonna 2018 tuomion²¹, jolla kumottiin pölynimureiden energiamerkintöjä koskeva asetus. Tuomio osoitti, että asetuksia voidaan riitauttaa tuomioistuimessa, jos on epäilyksiä siitä, vastaavatko testiolosuhteet todellisia käyttöolosuhteita. Tuoreemmassa aiheeseen liittyvässä tuomiossa²² vahvistettiin samalla selvästi, että testien on oltava myös tarkkoja ja toistettavia. Teknologian ja käyttäjien käyttäytymisen moninaisuuden vuoksi on usein vaikeaa kehittää oikea-aikaisesti yhdenmukaisia standardeja ja menetelmiä, jotka ovat hyvä kompromissi näiden kriteerien välillä. Tämä on haaste, joka vaatii paljon resursseja. EU:n uudessa standardointia

¹⁹ Ks. myös asetuksen (EU) 2017/1369 16 artiklan 4 kohta.

²⁰ [Erityiskertomus 01/2020: Ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskeva EU:n toiminta: vaikutus merkittävää, mutta huomattavat viivästyksset ja sääntöjen noudattamatta jättäminen heikentävät sitä.](#)

²¹ [Yleisen tuomioistuimen tuomio, 8. marraskuuta 2018, asia T- 544/13 RENV.](#)

²² [Yleisen tuomioistuimen tuomio, 8. joulukuuta 2021, asia T- 127/19.](#)

koskevassa strategiassa²³ ehdotetaan toimia, joilla parannetaan eurooppalaisen standardointijärjestelmän toimivuutta ja joustavuutta, tehdään standardeista jälleen osa häiriönsietokykyisten, vihreiden ja digitaalisten EU:n sisämarkkinoiden ydintä ja vahvistetaan eurooppalaisen standardointijärjestelmän maailmanlaajuista asemaa.

4. TUOTEKOHTAISET PAINOPISTEET TULEVINA VUOSINA

4.1. Voimassa olevien toimenpiteiden uudelleentarkastelu

Komission on määrä esittää tai hyväksyä 38 tarkistusta ennen vuoden 2024 loppua ja vielä kahdeksan vuonna 2025, joten ne on pantava vireille etukäteen (ks. luettelo komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa). Nämä tarkistukset tarjoavat yhdessä merkittäviä mahdollisuuksia lisätä energiansäästöjä ja parantaa edelleen materiaalitehokkuutta: ensimmäisen karkean arvion mukaan **käyttövaiheessa on mahdollista toteuttaa lisäsäästöjä vähintään 170 TWh (noin 600 petajoulea (PJ), mikä vastaa noin 15 miljoonan asunnon lämmöntarvetta) ja lisäksi saavutetaan** materiaalitehokkuuteen/kiertotalouteen liittyviä **hyötyjä**, mutta ne edellyttävät myös mittavia toimia ja muodostavat valtaosan tämän työsuunnitelman puitteissa tehtävästä työstä.

Komissio aikoo asettaa etusijalle kolmeen pääryhmään sisältyvän uudelleentarkastelutyön seuraavien perustelujen pohjalta:

- **Lämmitys- ja jäähdytyslaitteet:** Perusparannusaallon yhteydessä neuvosto on kehottanut komissiota ”*vauhdittamaan lämmitys- ja jäähdytyslaitteita koskevaa käynnissä olevaa työtä uudelleenskaalaamalla energiamerkit mahdollisimman pian*”²⁴. Tällä työllä edistetään todellakin ratkaisevasti rakennusten hiilestä irtautumista ja saasteettomuustoimintasuunnitelmaa²⁵ osana vihreän kehityksen ohjelman yleisiä tavoitteita, ja kaikista säännellyistä tuotteista nämä kuluttavat eniten energiaa.
- Muut tuoteryhmät, joiden **energiamerkit on skaalattava uudelleen**²⁶: Kuluttajien on voitava jatkossakin luottaa EU:n energiamerkkiin merkityksellisenä ja ajantasaisena valintoja ohjaavana välineenä. Jäljellä olevien vanhojen energiamerkkien oikea-aikainen uudelleenskaalaus ja päivittäminen on siksi tärkeää ja myös välttämätöntä, jotta EPRELin tarjoamia uusia ominaisuuksia voidaan hyödyntää täysimääräisesti.
- Sellaisten **tiettyjen muiden tarkistusten** loppuun saattaminen, jotka tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia energian ja materiaalien lisäsäästöihin ja jotka ovat jo pahasti myöhässä tai joita erityisolosuhteiden vuoksi on selvästi tai kiireellisesti tarpeen tarkistaa (esimerkiksi vesipumput, tuulettimet ja ulkoiset virtalähteet).

²³ COM(2022) 31 final, 2.2.2022.

²⁴ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:0638aa1d-0f02-11eb-bc07-01aa75ed71a1.0023.02/DOC_1&format=PDF

²⁵ COM(2021) 400 final, 12.5.2021.

²⁶ Kuivausrummut, ilmanvaihtoyksiköt ja kotitalouskäyttöön tarkoitettut keittolaitteet.

4.2. Päätökseen saatettavat, aiempien työsuunnitelmien mukaisesti käynnistetyt uudet toimenpiteet

Aiemmissa työsuunnitelmissa on tunnistettu tuotteita, joihin liittyvien ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskevien toimenpiteiden toteuttaminen vaikutti vaikutustenarvioinnin ja alustavien arvioiden perusteella erittäin lupaavalta. Jotkin näistä toimintalinjoista ovat edelleen käynnissä, ja niitä jatketaan nykyisen työsuunnitelman puitteissa odotettavissa olevien lisähyötyjen vuoksi.

Matkapuhelimien ja tablettien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten ja energiamerkintäjärjestelmän toteutettavuuden arviointityö on edennyt merkittävästi. Vaatimukset vaikuttaisivat sekä energiatehokkuuteen että materiaalitehokkuuteen (kestävyys, korjattavuus, parannettavuus ja kierrätys). Asetukset hyväksytään todennäköisesti vuoden 2022 loppuun mennessä.

Aurinkosähköön liittyvien moduulien, vaihtosuuntaajien ja järjestelmien ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten, myös mahdollisten hiilijalanjälkeä koskevien vaatimusten, sekä energiamerkintöjen toteutettavuuden arvioinnissa ollaan myös pitkällä.

Kuvantamislaitteiden osalta komissio on arvioinut alan edustajien ehdottamaa vapaaehtoisen sopimuksen tarkistusta ja tullut siihen tulokseen, että tarkistuksen hyväksymisellä ei saavutettaisi kiertotalouden toimintasuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita eikä tarkistusta voida pitää itsesääntelyvälineitä koskevien suuntaviivojen²⁷ mukaisena varsinkaan, kun otetaan huomioon kulutustavaroiden mahdollinen uudelleenkäyttö. Kuten kiertotalouden toimintasuunnitelmassa ilmoitettiin, komissio aloittaa tätä tuoteryhmää koskevien sääntelytoimenpiteiden valmistelun.

Kuten vuosien 2016–2019 työsuunnitelmassa todettiin, komissio jatkaa **tieto- ja viestintäteknologiatuotteita** koskevaa horisontaalista työtä ja käsittelee kyseisiä tuotteita aihekohtaisessa tutkimuksessa²⁸. Tutkimuksen ensimmäisestä osasta saatiin näyttöä tätä työsuunnitelmaa edeltäneeseen valmistelevaan tutkimukseen, joka koski useiden tieto- ja viestintäteknologia-alan tuoteryhmien²⁹ suorituskykyä ja säästöpotentiaalia. Toisessa osassa käsitellään tieto- ja viestintäteknologiatuotteiden kokonaisenergiankulutusta (myös niiden yhteenliitettävyydestä ja tiedonsiirrosta johtuvaa), materiaalitehokkuutta ja käyttäytymiseen liittyviä näkökohtia, jotta voidaan määrittää tehokkaimmat tavat säännellä näitä tuotteita tarvittaessa. Arvioinnissa olisi otettava huomioon teknologisen kehityksen vauhti kussakin tuoteryhmässä.

²⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.329.01.0109.01.FIN&toc=OJ:L:2016:329:TOC

²⁸ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/522/home>

²⁹ Esimerkiksi yritysten verkkolaitteet, koti- ja toimistokäyttöön tarkoitetut pienet verkkolaitteet sekä kotikäyttöön tarkoitetut yhteenliitetyt audio- ja videolaitteet.

Komissio jatkaa samanaikaisesti **energiaälykkäitä laitteita** koskevaa työtä kysyntäpuolen joustomahdollisuuksien kehittämiseksi asunto- ja palvelusektoreilla. Koska aiemmissa tutkimuksissa yhteentoimivuuden todettiin olevan merkittävin ongelma, komissio aikoo edistää markkinoiden johdonmukaista kehitystä ja teollisuuden sitoutumista noudattamaan avoimia standardeja vapaaehtoisien lähestymistavan pohjalta³⁰. Tämä työ **liittyy useisiin muihin toimintalinjoihin**, joista joitakin käsitellään yksityiskohtaisemmin tulevassa **energia-alan digitalisointia koskevassa toimintasuunnitelmassa**³¹.

4.3. Renkaiden merkitsemiseen liittyvät erityistehtävät

Renkaiden merkitsemistä koskevan asetuksen nojalla komission on suoritettava useita erityistehtäviä. Komission on muun muassa

- annettava delegoitu säädös, jolla otetaan käyttöön **pinnoitettuja renkaita koskevia uusia tietovaatimuksia** kesäkuuhun 2022 mennessä edellyttäen, että käytettävissä on soveltuva testausmenetelmä. Tällaista menetelmää ei kuitenkaan ole vielä saatavilla, mutta sitä valmistellaan parhaillaan. Pinnoitus tarjoaa **merkittäviä mahdollisuuksia säästää öljyä** ja muita materiaaleja;
- annettava delegoitu säädös **renkaiden kulumista ja kilometrimäärää koskevista merkinnöistä** edellyttäen, että käytettävissä on soveltuva testausmenetelmä, edistäen näin **laajempaa mikromuoveja koskevaa toimintaa, joka sisältyy kiertotalouden toimintasuunnitelmaan**. Tällaista menetelmää ei kuitenkaan ole vielä saatavilla, mutta sitä valmistellaan parhaillaan;
- koordinoitava työtä, joka liittyy **renkaiden merkitsemistä koskevan asetuksen mukaisten testien yhdenmukaistamiseen laboratorioden välillä**. Yhdenmukaistaminen vaikuttaa merkittävästi myös kevyiden ajoneuvojen ja raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöjä koskevaan EU:n lainsäädäntöön. Tuorein raportti julkaistiin joulukuussa 2021³².
- Vaikka **asetuksen uudelleentarkastelu** on tarkoitus toteuttaa vuoteen 2025 mennessä, toimialan mukaan uudelleentarkastelua on aikaistettava, koska komission alun perin ehdottama mutta parlamentin ja neuvoston viimeisimmässä uudelleentarkastelussa hylkäämä **uudelleenskaalaus** on nyt selvästi tarpeen.

4.4. Ohjeellinen luettelo uusista tutkittavista energiaan liittyvistä tuoteryhmistä

Tämän työsuunnitelman laatimisessa on otettu huomioon yksityiskohtainen valmisteleva tutkimus, jossa on tarkasteltu monia mahdollisia toiminta-aloja ja kuultu laajasti kansalaisia ja

³⁰ <https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances>

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13141-Energia-alan-digitalisointi-EU-toimintasuunnitelma_fi

³²https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/energy_climate_change_environment/standards_tools_and_labels/documents/egla_report_2021_final.pdf

sidosryhmiä. Lisätietoa on saatavilla liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

Valmisteleavassa tutkimuksessa esitettiin luettelo jatkotoimien kannalta **lupaavimmista 31 tuotteesta** (mukaan luettuina tuotteet, joita on tutkittu jo aiemmin mutta joita ei toistaiseksi säännellä). Alustavien arvioiden mukaan niillä saavutetaan **käyttövaiheessa uusia potentiaalisia säästöjä yhteensä 1000 PJ tai 278 TWh vuonna 2030, mikä on noin kaksi prosenttia EU:n primäärienergian käytöstä vuonna 2020³³. Materiaalien sisältämään energiaan liittyvä arvioitu potentiaali on samaa suuruusluokkaa** (ja kiinteästi sidoksissa oletuksiin, jotka koskevat kestävyyttä koskevien horisontaalisten toimenpiteiden laajuutta ja tiukkuutta, mutta liittyy myös muihin hyötyihin). **Tärkeää on se, että vaikutus kasvaa ajan kuluessa**, kun tuotevarastot korvataan vähitellen uusien vaatimusten mukaisilla yksiköillä. Edellä tarkoitettujen 31 tuotteen joukosta laadittiin suppeampi luettelo (ks. jäljempänä oleva taulukko) tuotteista, joista **komissio aikoo käynnistää kartoitustutkimuksia**. Etusijalle asetettiin tuotteet, joilla on suurin energia- ja/tai materiaalitehokkuuteen liittyvä potentiaali, jotka saivat samalla hyvät tulokset myös muiden kriteerien perusteella ja joiden mahdollisuuksia menestyä ei juurikaan epäilty sidosryhmiltä saadussa palautteessa, kuten jäljempänä esitetään.

Tuoteryhmä	Energiansäästöpotentiaali vuodelle 2030 (käyttövaiheen tai materiaalitehokkuuden osalta)	Huomioitavia seikkoja ³⁴
Matalan lämpötilan lämmönsäteilijät (muun muassa säteilylähteet ja konvektorit)	170 petajoulea (PJ) (käyttövaihe)	Suurin energiansäästöpotentiaali, tärkeä perusparannusaallon ja rakennusten hiilestä irtautumisen kannalta
Ammattikäyttöön tarkoitetut pyykinpesukoneet	33 PJ (käyttövaihe)	Tutkittu aiemmin ³⁵ ja pidetään nykyään kehittyneempänä teknisen standardoinnin edistymisen perusteella
Ammattikäyttöön tarkoitetut astianpesukoneet	20 PJ (käyttövaihe)	Tutkittu aiemmin ³⁶ ja pidetään nykyään kehittyneempänä teknisen standardoinnin edistymisen perusteella
Yleiskäyttöiset ulkoiset virtalähteet	12–27 PJ (sidottu energia)	Yhteys yleislaturialoitteeseen, toteutetaan voimassa olevan ulkoisia virtalähteitä koskevan asetuksen uudelleentarkastelun yhteydessä ³⁷

³³ On huomattava, ettei näitä säästöjä pidä kumuloida työsuunnitelmassa 2016–2019 samalle vuodelle esitettyjen lukujen kanssa.

³⁴ Ks. lisätiedot komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa.

³⁵ Mainittiin ensimmäisen kerran vuoden 2012 työsuunnitelmassa.

³⁶ Ks. edellinen alaviite.

Sähköajoneuvojen laturit	11 PJ (käyttövaihe)	Mahdolliset energiansäästöt kasvavat vuodesta 2030 alkaen lähes 76 PJ:n vuotuisen säästöön vuonna 2050. Näin ollen on järkevää harkita vaatimusten asettamista ennen kuin asennetaan suuri määrä latureita, jotka ovat mahdollisesti tehottomia.
--------------------------	---------------------	--

5. HORIZONTAALISET NÄKÖKOHDAT

5.1. Kiertotalouden edistäminen

Vaikka energiaan liittyvien tuotteiden ekologisessa suunnittelussa on luonnollisesti keskitytty erityisesti energiatehokkuuteen, myös muita näkökohtia on ajan kuluessa otettu yhä enemmän huomioon suunnittelussa ja sisällytetty siihen varsinkin ensimmäisestä kiertotalouden toimintasuunnitelmasta³⁸ lähtien. Tiettyjen voimassa olevien kestävyysvaatimusten lisäksi useisiin vuonna 2019 hyväksytyihin toimenpiteisiin³⁹ sisältyy uusia kiertotalouden osatekijöitä sekä niihin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat korjattavuutta ja kierrätettävyyttä sekä purkamisen ja uudelleenkäytön helppoutta käyttöiän päätyttyä (ks. esimerkkejä liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa).

Euroopan standardointikomitea ja Euroopan sähkötekniikan standardointikomitea (CEN-CENELEC) ovat samanaikaisesti viimeistelleet komission standardointipyynnön M/543⁴⁰ mukaisesti horisontaalisia standardeja, jotka koskevat energiaan liittyvien tuotteiden materiaalitehokkuusnäkökohtia. Niihin sisältyy muun muassa kestävyttä, kierrätettävyyttä, korjaus-, uudelleenkäyttö- ja päivitysmahdollisuutta sekä kierrätysmateriaalin osuutta koskevia horisontaalisia standardeja⁴¹. Niiden pohjalta voidaan kehittää energiaan liittyvien tuotteiden tuotekohtaisia materiaalitehokkuusstandardeja.

Komission yhteinen tutkimuskeskus on kehittänyt korjaus-, uudelleenkäyttö- ja päivitysmahdollisuutta koskevan standardin (EN 45554) pohjalta korjattavuuden pisteytysjärjestelmän. Komissio tutkii mahdollisuutta ottaa se käyttöön asiaankuuluvia tuotteita varten, mahdollisesti tiettyjen tuotteiden, kuten älypuhelinien ja tablettien, energiamerkinnässä

³⁷ Vaikka ulkoisia virtalähteitä jo säännellään, ”yleiskäyttöiset” virtalähteet esitetään uutena tuoteryhmänä tarpeellisten kriteerien/ominaisuuksien määrittämisessä tarvittavan analyysin merkityksen ja erityispiirteiden vuoksi. Ks. käynnissä olevaa uudelleentarkastelua koskevia lisätietoja osoitteessa <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13351-Ulkoiset-teholahteet-ekosuunnittelu-ja-tietovaatimukset-uudelleentarkastelu-fi>

³⁸ COM(2015) 614.

³⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_5895

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=564>

⁴¹

https://standards.cenelec.eu/dyn/www/f?p=205:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:2240017,25&cs=10B7B067CC7107748A52C1C034BB4CFD3

esitettävänä tietona. Tämä työ on urauurtavaa, ja sillä on todennäköisesti myönteinen vaikutus alan käytäntöihin kaikkialla maailmassa.

Lisäksi energiaan liittyvien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaa menetelmää (MEErP-menetelmä, ks. liite) tarkistetaan parhaillaan, jotta voidaan ottaa käyttöön järjestelmällisempi tapa ottaa huomioon kiertotalouden näkökohtia, kun tehdään tiettyjä tuoteryhmiä koskevia valmistelevia tutkimuksia tai arviointitutkimuksia.

Tulevassa työssä painotetaan edelleen yhä enemmän kiertotaloutta sisällyttämällä työhön asiaankuuluvia vaatimuksia, jotka perustuvat tähän mennessä saatuihin kokemuksiin ja erityisesti vuoden 2019 toimenpiteiden täytäntöönpanoon. Tällaisia vaatimuksia tuettaisiin parantamalla menetelmää ja standardointimahdollisuuksia, ja niiden olisi edistettävä siirtymistä tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaan uuteen lainsäädäntökehykseen.

Tulevaisuudessa komissio aikoo myös arvioida edelleen, onko mahdollista ja tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön uusia tuotekohtaisia vaatimuksia, jotka koskisivat seuraavia seikkoja:

Vaativuustyypit	Energiansäästöpotentiaali vuodelle 2030 (käytön tai materiaalihokkuuden osalta)
Kierrätysmateriaalin osuus	160 PJ (materiaalisisältö)
Kestävyys, laiteohjelmisto ja ohjelmisto	Vähintään 175–1052 PJ (materiaalisisältö)
Niukat, ympäristön kannalta merkitykselliset ja kriittiset raaka-aineet	Suuri resurssipotentiaali

Vaatimuksia voidaan teoriassa soveltaa kaikkiin energiaan liittyviin tuotteisiin. Aihetta on käsiteltävä valmistelevissa tutkimuksissa, jotta voidaan määritellä mahdollisen sääntelyn kannalta merkityksellisimmät tuoteryhmät.

5.2. Standardointityö

Ekologista suunnittelua koskevien vaatimusten noudattaminen tai tuotteiden ominaisuuksiin perustuvat tuotteiden merkinnät edellyttävät selkeitä määritelmiä siitä, miten suorituskyky määritetään ja miten sitä voidaan testata kunkin tuotteen osalta. Yhdenmukaistetut tekniset standardit, joissa määritellään soveltuvat testausmenetelmät, voivat auttaa tässä tarkoituksessa valmistajia – jos ne soveltavat kyseisiä menetelmiä – hyödyntämään **vaatimustenmukaisuusolettamaa** sen osoittamiseksi, että lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan. Tekninen standardointityö on erittäin tärkeä osa täytäntöönpanoa mutta se jää usein huomiotta, ja viimeaikaiset kokemukset osoittavat, että tämä työ on aloitettava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa samaan aikaan, kun valmistellaan uusia tai tarkistettuja asetuksia.

Standardointipyynnöt voidaan viimeistellä ja hyväksyä vasta, kun vastaavat ekologista suunnittelua tai merkintöjä koskevat asetukset on hyväksytty. Ihannetapauksessa niiden laatiminen aloitetaan jo ennen sitä, jotta ne voidaan saada valmiiksi hyvissä ajoin, kun asetukset on hyväksytty, ottaen huomioon, että yleensä standardin laatiminen itsessään kestää 27 kuukautta. Koko prosessi kestää yleensä huomattavasti kauemmin, ja siihen sisältyy myös standardointipyynnön ennakkohyväksyntä ja sitä seuraava standardien arviointi ja hyväksyminen, jotta niitä koskevat viittaukset voidaan julkaista virallisessa lehdessä. Jos hyväksymisajankohtana ei ole saatavilla yhdenmukaistettuja eurooppalaisia standardeja, jotka kattavat kaikki asiaankuuluvat näkökohdat, täytäntöönpanotoimenpiteisiin joudutaan mahdollisesti sisällyttämään väliaikaisesti sovellettavia menetelmiä.

Uusia standardointipyynnöitä on laadittava useimpia tai jopa kaikkia valmisteilla olevia uusia tai tarkistettuja asetuksia varten. Standardointipyynnöitä on tehty hiljattain **valaistuksesta, elektronisista näytöistä ja kaupalliseen ja kotitalouskäyttöön tarkoitetuista kylmälaitteista** tai niitä laaditaan parhaillaan. Standardiluonnoksia on laadittu useita muita tuoteryhmiä varten vanhempien toimeksiantojen perusteella.

5.3. Energiamerkintöjen eurooppalainen tuoterekisteri (EPREL)

Energiamerkintöjen eurooppalainen tuoterekisteri (EPREL) on komission perustama ja ylläpitämä tietokanta. Tavarantoimittajilla (valmistajilla, maahantuojilla tai valtuutetuilla edustajilla) on 1. tammikuuta 2019 alkaen ollut **oikeudellinen velvollisuus rekisteröidä EPRELiin kaikki tuotteet, joihin sovelletaan energiamerkintöjä koskevia sääntöjä, ennen tuotteiden saattamista Euroopan markkinoille.**

Lain mukaan EPRELin tarkoituksena on

- **tiedottaa yleisölle** markkinoille saatetuista tuotteista ja niiden energiamerkeistä sekä tuoteselosteista
- **tukea markkinavalvontaviranomaisia** niiden suorittaessa energiamerkintöjä (ja renkaiden merkitsemistä) koskevan lainsäädännön mukaisia tehtäviään lainsäädännön täytäntöönpanon valvonta mukaan lukien
- **tarjota komissiolle ajan tasalla olevaa tietoa tuotteiden energiatehokkuudesta** energiamerkkien uudelleentarkastelua varten.

Julkisen käyttöliittymän⁴² maaliskuussa 2022 julkaistun beetaversion seurauksena EPREListä saaduilla tiedoilla **tuetaan** yhä enemmän myös **muiden Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvien politiikkojen täytäntöönpanoa**. EPREL-tiedot ovatkin tästä lähtien luonnollinen lähtökohta arvioitaessa minkä tahansa tuotteen osalta, mitkä energiamerkintäluokat kuuluvat kahteen parhaaseen energiamerkintäluokkaan tai vielä parempiin luokkiin. Tätä kriteeriä käytetään nykyään toteutettaessa useita EU:n politiikkoja, jotka koskevat muun muassa **julkisia kannustimia**⁴³, **kestäviä yksityisen sektorin investointeja**⁴⁴, ympäristöä säästäviä

⁴² <https://eprel.ec.europa.eu>

⁴³ Ks. asetuksen (EU) 2017/1369 7 artiklan 2 kohta.

julkisia hankintoja⁴⁵ ja alennettuja arvonlisäverokantoja, jotka on tarkoitettu tietyille energiamerkinnällä varustetuille tuotteille, jotka täyttävät erityiset energiamerkintää ja soveltuvien osin alhaisia hiukkaspäästöjä koskevat kriteerit⁴⁶.

EPRELiin sisältyy myös ominaisuuksia, joiden avulla **tavarantoimittajien ja vähittäiskauppioiden on helpompi noudattaa sääntöjä**. Tavarantoimittajat voivat halutessaan luoda merkinnät sisäänrakennetulla järjestelmällä, jonka avulla merkintöjen kuvat toteutetaan vaatimusten mukaisessa muodossa tuotteen suorituskykyä ja ominaisuuksia koskevien ilmoitettujen arvojen perusteella. Vähittäiskauppiat voivat viitata EPRELiin muun muassa sovellusrajapintojen (API) kautta asettaessaan merkintöjä tai tuoteselosteita esille verkossa, mikä vähentää ajantasaisen, johdonmukaisen ja monikielisen tiedon esittämiseen liittyvää vaivaa.

Vaikka EPREL on toiminnassa, joitakin tärkeitä **toimintoja on käsiteltävä vuonna 2022** edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tätä varten toteutetaan muun muassa seuraavia toimia:

- Luodaan erityinen **verkkoportaali**, joka toimii **keskitettynä palvelupisteenä ja tarjoaa kohdennettua tietoa** kansalaisille, kansallisille viranomaisille, tavarantoimittajille, jälleenmyyjille ja poliittisille päättäjille (toinen/kolmas vuosineljännes).
- Parannetaan käyttöliittymää ja **markkinavalvontaviranomaisten käytettävissä olevia välineitä** viranomaisten toiminnan tehostamiseksi (kolmas vuosineljännes).
- **Muutetaan teknisten asiakirjojen rakennetta**, jotta voidaan sujuvoittaa tavarantoimittajien rekisteröintitoimia ja helpottaa vaatimustenmukaisuudesta vastaavien viranomaisten suorittamaa teknisten asiakirjojen analysointia (ensimmäinen, toinen ja kolmas vuosineljännes).
- Aloitetaan **tarkistettujen asetusten täytäntöönpano** joidenkin tuoteryhmien osalta ja **lisätään mahdollisesti uusia tuoteryhmiä** (aurinkokennojärjestelmät, älypuhelimet ja tabletit) (neljäs vuosineljännes).

Lisäksi on tarpeen pohtia, millä edellytyksillä **EPRELin tai joidenkin sen ominaisuuksien käyttöoikeus voidaan myöntää tiettyjen kolmansien maiden**, erityisesti tulliliittoon tai energiayhteisöön kuuluvien maiden, **toimijoille ja mahdollisesti niiden viranomaisille** ja mitä yksityiskohtaisia sääntöjä käyttöoikeuden myöntämiseen sovelletaan. Tällaisen kehityksen konkreettisia sääntöjä ja vaikutuksia on kuitenkin analysoitava, valmisteltava ja lopulta esiteltävä huolellisesti, eikä niitä voida toteuttaa aivan lyhyellä aikavälillä.

⁴⁴ Ks. kestäväää toimintaa koskeva EU:n luokitusjärjestelmä ja [InvestEU:n pk-yritysikkunaan kuuluva EIR:n kestävyystakuuta koskeva pilottialoite](#).

⁴⁵ Ks. [energiatohokkuusdirektiivin tarkistusehdotuksen](#) liite IV.

⁴⁶ Ks. direktiivin 2006/112/EY liitteeseen III lisätty uusi 22 kohta <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14754-2021-INIT/fi/pdf>

5.4. Markkinavalvonta ja taloudellisten toimijoiden tukeminen

Tehokas markkinavalvonta on avainasemassa, kun varmistetaan sääntöjen asianmukainen täytäntöönpano ja odotettavissa olevien **hyötyjen toteutuminen** ja **taataan yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset** sekä varmistetaan, että **kuluttajat saavat luotettavia tuotetietoja** ja että kansalaiset, sääntelyviranomaiset ja yritykset **luottavat kehukseen**.

Markkinavalvonta kuuluu kansalliseen toimivaltaan, ja täytäntöönpanoa ja vaatimustenmukaisuutta koskevia tietoja on niukasti, koska ilmoitusvelvollisuutta ei tällä hetkellä ole. Käytettävissä olevien tietojen perusteella **vaatimustenvastaisuus on merkittävä ongelma**, kuten ekologista suunnittelua koskevassa tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2020 tarkastuksessa vahvistettiin. EU:n rahoittamissa markkinavalvontahankkeissa havaitaan yleisesti, että vaatimustenmukaisuuteen liittyviä (sekä muodollisia että aineellisia) ongelmia⁴⁷ esiintyy suurella osalla tuotteita ja niiden osuus ylittää kaksinumeroisiin lukuihin. Niihin sisältyy kuitenkin suhteellisen vähäisiä muodollisia vaatimustenvastaisuuksia (esimerkiksi väärä arvo tuotetietolomakkeessa), jotka voidaan korjata vapaaehtoisilla toimilla, eikä pelkästään vakavia ongelmia, joissa on kyse esimerkiksi ekologista suunnittelua koskevien vähimmäisvaatimusten noudattamatta jättämisestä. Kaiken kaikkiaan **ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen avulla saavutetuista energiansäästöistä menetetään vaatimustenvastaisuuksien vuoksi arvon mukaan vähintään 10 prosenttia**, mikä vuonna 2020 vastasi 15,3 Mtoe:n vuotuista primäärienergiämäärää (eli 178 TWh). **Kuluttajien energialaskuissa se merkitsee 6,4 miljardin euron vuotuisia menoja** (vuoden 2020 energianhintatason perusteella). Tämä vastaa **31 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin lisäpäästöjä vuodessa**, ja se **merkitsee merkittäviä tulojen ja työpaikkojen menetyksiä teollisuudelle**. Nämä luvut osoittavat, että kaikki lisäykset niihin vaatimattomiin resursseihin, joita jäsenvaltiot käyttävät ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen kansalliseen markkinavalvontaan, olisivat erittäin kustannustehokkaita, kun otetaan huomioon saavutettu tuotto.

Komissio aikoo lisätä jäsenvaltioille antamaansa tukea tulevan kauden aikana entistä tehokkaamman ja yhdenmukaisemman markkinavalvonnan edistämiseksi ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen alalla. Tuki sisältää muun muassa seuraavia toimia:

- Kehitetään jatkuvasti **tietoteknisiä välineitä**, kuten markkinavalvontaa koskevaa tieto- ja viestintäjärjestelmää⁴⁸ ja EPRELiä, ja tuetaan muita välineitä, esimerkiksi niitä, joilla autetaan vastaamaan sähköistä kaupankäyntiä ja uusia toimitusketjuja koskevan markkinavalvonnan haasteisiin.
- Tarjotaan **teknistä ja logistista tukea hallinnollisen yhteistyön** ryhmille (ADCO).
- Rahoitetaan **yhteisiä tai yhtenäisiä toimia ja kampanjoita**.

⁴⁷ Tämä koski esimerkiksi EEPLIANT2-hankkeessa vuosina 2018–2019 tarkastettuja jääkaappeja. EEPLIANT3-hankkeen marraskuussa 2021 saadut alustavat tulokset vahvistavat pitkälti tämän, sillä **75 prosentissa** tarkastetuista tuotteista oli teknisiin asiakirjoihin tai verkossa tehtävien merkintöjen vaatimukseen liittyviä ongelmia, mutta on kuitenkin huomattava, että luvut eivät välttämättä ole täysin edustavia, koska tuotteiden näytteenotossa käytetään yleensä riskiperusteista lähestymistapaa.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/information-and-communication-system-market-surveillance_en

- **Tehdään jäsenvaltioiden kanssa poliittisella tasolla yhteistyötä**, jossa käsitellään keinoja parantaa markkinavalvontaa, muun muassa jäsenvaltioiden saataville asettamien resurssien määrää.
- Ehdotetaan **uusia säännöksiä**, joilla parannetaan markkinavalvontaa ehdotetun ekologista suunnittelua koskevan asetuksen puitteissa (ks. kestäviä tuotteita koskeva aloite).
- Lisäksi toteutetaan muita asiaankuuluvia toimia, jotka sisältyvät tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevän unionin verkoston työohjelmaan vuosiksi 2021–2022, tulliviranomaisten osallistuminen mukaan luettuna.

Komissio myös **tukee** edelleen eri tavoin **talouden toimijoiden pyrkimyksiä noudattaa vaatimuksia**, esimerkiksi hoitamalla asiointipostilaatikoita, joihin voi lähettää kysymyksiä, julkaisemalla erityisiä ohjeasiakirjoja ja usein kysytyjä kysymyksiä sekä tarjoamalla tietoa komission verkkosivustolla. Se harkitsee myös **EU:n rahoituksen myöntämistä sellaisen toimialavetoisen vaatimustenmukaisuuden tukijärjestelyn perustamiseksi**, jolla edistetään ennakoivia tiedotustoimia ja tarjotaan oikea-aikaista ja kohdennettua tukea, jonka avulla tavarantoimittajat ja vähittäiskauppiat voivat ymmärtää helpommin velvoitteitaan ja täyttää ne.

5.5. Kansainväliset näkökohdat ja yhteistyö

Ekologista suunnittelua ja erityisesti energiamerkintöjä koskevilla EU:n poliittisilla toimenpiteillä sekä niihin liittyvillä, säänneltyjä tuotteita koskevilla teknisillä standardeilla ja testausmenettelyillä on ollut **laaja myönteinen vaikutus kolmansissa maissa kaukana EU:n rajojen ulkopuolella**⁴⁹.

Toisaalta monet EU:n **merkittävistä kauppakumppaneista soveltavat järjestelmällisesti EU:n ekologista suunnittelua ja/tai merkintöjä koskevia sääntöjä** erilaisissa suhteissaan EU:n kanssa. Näin tapahtuu erityisesti **ETA:n, Turkin kanssa tehdyn tulliliiton ja energiayhteisön** puitteissa. Toisaalta muiden tärkeimpien vientimaiden valmistajien on joka tapauksessa täytettävä EU:n vaatimukset voidakseen saattaa tavaroita EU:n markkinoille, mikä puolestaan voi motivoida ja helpottaa sellaisten kotimaisten vaatimusten asettamista, jotka ovat täysin tai osittain EU:n vaatimusten mukaisia. Samalla on tärkeää, että EU noudattaa jatkossakin WTO:n tasolla sovellettavia sääntöjä.

Kansainvälinen tuotetehokkuutta koskeva yhteistyö vaikuttaa myös siihen, miten nopeasti ja mihin suuntaan ohjelmat kehittyvät eri puolilla maailmaa. Joillakin kolmansien maiden lainkäyttöalueilla katsotaan, että on hyödyllistä soveltaa samankaltaisia tai täysin samanlaisia vaatimuksia, jotta voidaan hyödyntää EU:n sääntöjen kehittämiseksi jo tehtyä huomattavaa työtä. **EU ei ole läheskään johtava toimija kaikissa asioissa** tai kaikkien tuotteiden alalla, joten se voi myös samalla hyötyä ja oppia muualla toteutetuista toimista. Sääntelyn lähentäminen voi myös vähentää kustannuksia, joita vaatimusten noudattamisesta ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnista aiheutuu EU:n yrityksille, jotka toimivat sekä tärkeillä vientimarkkinoilla että EU:n

⁴⁹ Study on Impacts of the EU's Ecodesign and Energy/Tyre Labelling Legislation on Third Jurisdictions, Waide et al, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/201404_ieel_third_jurisdictions.pdf

markkinoilla. Edistääkseen tällaista molempia osapuolia hyödyttävää vaihtoa komissio tukee edelleen vakiintuneita kansainvälisiä ja monenvälisiä tuotepolitiikan foorumeita, kuten **IEA:n loppukäyttöön tarkoitettuja energiatehokkaita laitteita koskevaa teknologiayhteistyöohjelmaa**⁵⁰ (Energy Efficient End-use Equipment (4E) Technology Collaboration Programme) ja **erittäin tehokkaiden koneiden ja laitteiden käyttöönottoa koskevaa SEAD-aloitetta**⁵¹ (Super-efficient Equipment and Appliances Deployment) sekä osallistuu niihin. Kahdenvälistä yhteistyötä jatketaan myös ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen parhaiden käytäntöjen käyttöönoton vauhdittamiseksi kumppanimaissa ja sääntelyn lähentämisen tehostamiseksi edelleen maailmanlaajuisesti.

6. PÄÄTELMÄT

EU:n ekologista suunnittelua ja energiamerkintöjä koskeva ohjelma on yksi maailman suurimmista ja pitkäaikaisimmista laitteita koskevista ohjelmista, ja siinä hyödynnetään **sisämarkkinoiden voimaa** EU:ssa ja ulkomailla kuluttajien, yritysten ja ympäristön hyväksi.

Ekologisella suunnittelulla ja energiamerkinnöillä on **keskeinen ja kasvava merkitys EU:n vihreän kehityksen ohjelman** ja 55-valmiuspaketin tavoitteiden saavuttamisessa, ja niillä tuetaan kuluttajia, jotka joutuvat selviytymään energian korkeista hinnoista ja joiden energialaskut olisivat muutoin paljon suurempia: arvioiden mukaan **EU:n energiankäyttäjät säästävät** voimassa olevien toimintapolitiikkojen ansiosta **yli 250 miljardia euroa vuodessa** nykyisellä hintatasolla.

Tämän ohjelman jatkamiseen ja vahvistamiseen tehtävillä investoinneilla pyritään sovittamaan tavoitteet ja resurssit paremmin yhteen, ja ne ovat myös investointeja **EU:n häiriönsietokyvyn vahvistamiseen, jotta se voisi paremmin selviytyä tulevista energian hintakriiseistä** ja toimitusvarmuuteen kohdistuvista haasteista, jotka liittyvät EU:n riippuvuuteen fossiilisten polttoaineiden tuonnista. Samalla tavoin yhä voimakkaampi keskittyminen materiaalitehokkuuteen, esimerkiksi kierrätettävyyteen, lisää osaltaan **toimitusketjun häiriönsietokykyä** EU:ssa.

Kansainvälistä yhteistyötä on tehostettava sekä monenvälisellä että kahdenvälisellä tasolla, jotta tuotteiden energiatehokkuutta koskevien ohjelmien käyttöönotto nopeutuisi kaikkialla maailmassa. Yhteistyö voi myös osaltaan edistää sääntelyn lähentämistä EU:n ja kumppanimaiden eduksi.

Energiamerkintöjen eurooppalainen tuoterekisteri EPREL parantaa markkinoiden avoimuutta ennennäkemättömällä tavalla ja tarjoaa uusia mahdollisuuksia vahvistaa EU:n kuluttajien asemaa ja tehdä yhteistyötä heidän kanssaan. Se on myös yhä käytännöllisempi väline, jonka avulla hiljattain käyttöön otettuja tuotteiden suorituskykyä koskevia ehtoja voidaan hyödyntää muissa EU:n politiikoissa (vihreä luokitusjärjestelmä,

⁵⁰ <https://www.iea-4e.org/>

⁵¹ <https://www.superefficient.org/>

energiatehokkuusdirektiivin mukaiset ympäristöä säästävät julkiset hankinnat, julkiset kannustimet ja alv-direktiivi).

Tällä politiikanalalla on edelleen **huomattavia mahdollisuuksia tuottaa erittäin kustannustehokkaita lisähyötyjä** EU:n kuluttajille, vähentää ilman pilaantumista, säästää energiaa ja vähentää hiilidioksidipäästöjä. Muussa tapauksessa edellä mainittuja toimia saatettaisiin joutua toteuttamaan muilla EU:n tai kansallisen tason politiikoilla. Nykyisten sääntöjen oikea-aikainen tarkistaminen, asianmukaisen soveltamisen ja täytäntöönpanon tukeminen, EPRELin kehittäminen ja uusien energiaan liittyvien tuotteiden sääntelyn tutkiminen edellyttävät kuitenkin huomattavia ponnisteluja.

Komissio on näin ollen ilmoittanut kestävästä tuotepolitiikkaa koskevan paketin yhteydessä selvästi, että ekologista suunnittelua koskevan politiikan täytäntöönpanoon osoitettuja resursseja on lisättävä huomattavasti osana kunnianhimoisempaa kestävästä tuotepolitiikkaa, ja kehottaa jäsenvaltioita lisäämään samoin kansallisten markkinavalvontatoimien resursseja.